

Kaustisen kunnan lausunto Rautajalan tuulivoimahankkeesta, Kokkola ja Toholampi

KHALL 08.06.2026 § 128
243/11.01.00.03/2026

Valmistelija ympäristötarkastaja Pia-Lena Närhi puh. 040 7393 977

Arvio kuntastrategian toteutumisesta

negatiivinen

Prokon Wind Energy Finland Oy suunnittelee 20–30 tuulivoimalan rakentamista Keski-Pohjanmaalle Kokkolan kaupungin alueelle. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, yksikköteho enintään 10 MW ja kokonaisteho enintään 300 MW. 3637 hehtaarin suuruinen hankealue sijaitsee 1,5 kilometriä Ullavan kylästä lounaaseen ja rajoittuu Kaustisen sekä Kruunupyyn kunnanrajaan. Hankealueelta Kokkolan keskustaan on noin 30 kilometriä. Suunniteltu 15,7 kilometrin sähkönsiirtoreitti sijoittuu Kokkolan kaupungin ja Toholammin kunnan alueille.

Hankkeen vaihtoehdot

YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot:
Vaihtoehto 0 (VE0): hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto 1 (VE1): Hankealueelle rakennetaan 30 uutta 10 MW voimalaa. Suunniteltujen voimaloiden pyyhkäisykorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho enintään 10 MW.

Vaihtoehto 2 (VE2): Hankealueelle rakennetaan 20 uutta 10 MW voimalaa. Suunniteltujen voimaloiden pyyhkäisykorkeus enintään 300 metriä ja yksikköteho 10 MW.

Hankkeessa tarkastellaan yhtä sähkönsiirtoreittiä. Sähkönsiirto suunnitellaan toteuttavaksi 15,7 km pitkänä 400 kV ilmajohtona ja se liittyy Fingridin uuteen Jylkkä-Alajärvi-voimajohtoon Toholammille valmistuvalla sähköasemalla.

Esittelijä Kunnanjohtaja Minna Nikander

Esitys

Kaustisen kunnanhallitus edellyttää, että jatkosuunnittelussa ja YVA-selostuksessa otetaan huomioon seuraavat asiat ja vaatimukset rajat ylittävien vaikutusten osalta:

Yhteisvaikutusten riittämätön arviointi. Hankealueen välittömään läheisyyteen suunnitellaan ja on jo rakennettu useita muita teollisen kokoluokan tuulivoimahankkeita, kuten Pihtineva, sekä Keliberin kaivoshankkeita.

YVA-selostuksessa ei saa tarkastella Rautajalan hanketta erillisenä saarekkeena. Melu-, välke- ja maisemavaikutukset on mallinnettava yhteisvaikutuksena kaikkien naapurikuntien alueella olevien ja sinne

suunniteltujen hankkeiden kanssa. Alueen asukkaat eivät saa altistua monesta eri suunnasta tulevalle yhtäaikaiselle häiriölle.

Maisemavaikutukset ja näkymäalueanalyysit naapurikunnan puolella.

Hankkeessa suunnitellaan enintään 300 metriä korkeita voimaloita, jotka tulevat näkymään hallitsevasti laajalla alueella yli kuntarajojen. YVA-ohjelman näkymäalueanalyysistä ja valokuvasovitteita on laajennettava kattamaan naapurikunnan puolella sijaitsevat asutusalueet, maisemallisesti arvokkaat kohteet ja virkistysalueet. Erityisesti on huomioitava voimaloiden vilkkuvien lentoestevalojen aiheuttama yöaikainen maiseman teollistuminen naapurikunnan puolella.

Hankealue on osa Suomenselän metsäpeurakannan keskeistä elinaluetta ja kulkureittiä, minkä lisäksi alueella on arvokasta suolinnustoa. Voimaloiden rakentaminen pirstoo metsäalueita, mikä ajaa eläimistöä väistämättä naapurikunnan puolelle. Tämä voi aiheuttaa uutta painetta naapurikunnan maankäytölle ja lisätä esimerkiksi peurakolareita tai petovahinkoja. Eläimistöselvitysten ja Natura-tarvearviointien on katettava ekologiset käytävät kokonaisuudessaan yli kuntarajojen.

YVA-selostuksessa on avoimesti arvioitava, aiheuttavatko voimaloiden suojaetäisyydet tai sähkönsiirtolinjat rakennus- tai elinkeinorajoituksia (kuten rajoituksia metsätaloudelle tai haja-asutusrakentamiselle) naapurikunnan puolella. Myös vaikutukset rajan pinnassa olevien kiinteistöjen arvoon on selvitettävä.

Lausunnonantaja edellyttää, että hankkeen jatkosuunnittelussa siirrytään pelkästä kuntakohtaisesta tarkastelusta laajempaan seutukunnalliseen arviointiin. Mikäli rajat ylittäviä luonto-, maisema- ja meluhaittoja ei voida luotettavasti ehkäistä tai kompensoida, hankkeen voimalamäärää (vaihtoehto VE1, 30 voimalaa) on pienennettävä merkittävästi tai voimaloita on siirrettävä kauemmas kuntarajasta.

Keliberin litiumkaivostoiminnan ja Rautajalan tuulivoimapuiston välillä vallitsee suora ja voimakas maankäytön intressiristiriita, sillä hankkeiden suunnittelualueet menevät osittain päällekkäin. Kaivosalueiden laajennukset (kuten Rapasaaren laajennussuunnitelmat ja Syväjärven osayleiskaavan muutos) vaikuttavat Rautajalan tuulipuistoon seuraavien kriittisten tekijöiden kautta kuten maankäytön fyysinen päällekkäisyys ja suojaetäisyydet.

Sekä Rautajalan tuulivoimapuiston että Keliberin laajennusten kaavoitus on meneillään. Kaavoitukset tulisi yhteensovittaa siten, ettei kummankaan toiminta vaarannu. Kaivostoiminnan laajentaminen ja avolouhosten kasvu vaativat laajat suoja-alueet. Kaivoksella tehtävät säännölliset räjäytystyöt ja niistä lentävät irtokivet tai tärinä asettavat tiukat turvaetäisyydet tuulivoimaloiden perusteille ja huoltoreiteille. Voimaloita ei voida sijoittaa liian lähelle aktiivista tai laajentuvaa louhosta.

Molemmat hankkeet vaativat massiivisesti sähkönsiirtokapasiteettia. Keliberin rikastamo Päivänevalla ja laajentuvat louhokset tarvitsevat suuria määriä energiaa, kun taas Rautajalka syöttää verkkoon parhaimmillaan 300 MW tehoa. Niiden on sovitettava yhteen sähkönsiirtolinjansa ja

sähköasemaliittymänsä Fingridin kantaverkkoon, mikä aiheuttaa alueellista tilanahtautta.

Sekä laajentuva kaivosalue että tuulipuisto sijoittuvat lähelle Vionnevan Natura-alueetta. Kaivoksen laajentuminen (kuten Rapasaaren enintään 570 hehtaarin laajennus) pirstoo metsäalueita maantasossa, samalla kun tuulivoimalat tukkivat linnuston ja metsäpeurojen ilmatilaa ja kulkureittejä. YVA-selostuksissa näiden kahden jättihankkeen yhteisvaikutus luontoon arvioidaan erittäin raskaaksi. Kaivoksen laajennus muuttaa alueen vesien ottoa ja purkua. Tuulivoimaloiden laajat infratyöt (tiet ja kaapeloinnit) voivat entisestään muuttaa pohjavesi- ja valumaveden virtaamia samalla valuma-alueella.

Koska molempien hankkeiden YVA- ja kaavaprosessit ovat käynnissä samanaikaisesti, pakottavat viranomaiset (Lupa- ja valvontavirasto) Prokonin ja Keliberin sovittamaan suunnitelmansa yhteen. Tämä tarkoittaa todennäköisesti sitä, että Rautajalan tuulipuiston kaakkoisimpia, lähimpänä kaivosalueita olevia voimalapaikkoja joudutaan karsimaan tai siirtämään

Päätös

Hyväksyttiin.
